

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 227 (3389) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

NÉMET TENGERALATTJÁRÓK

Ujabb 40 ezer 200 tonna kereskedelmi hajóteret és négy kísérő hadihajót süllyesztettek el

Legalább egyharmada elpusztult a Münster bombázó amerikai repülőgépeknek — Vasárnap kezdődik a moszkvai értekezlet (?)

Kisnemzetek rovására szereznek harcászati előnyöket Moszkvában az angolszászok

Berlinből jelentik: (NTI) Német bűvárnaszádok egymástól távoleső célpontokon újabb sikereket értek el. Az Atlanti óceán északi részén és a Földközi tengeren az angolszász utánpótlás elleni harcban 8 hajót süllyesztettek el 40 ezer 200 tonna tartalommal. Ezenkívül még két hajót megtorpedóztak. A kísérő biztosító hajók is súlyos veszteséget szenvedtek. Három rombolót és egy őrhajót süllyesztettek el a német tengeralattjárók.

Berlinből jelentik: (B. T.) Német lapjelentések szerint a hét végén a keleti harctér küzdelmeinek súlypontja a Velikie Lukij körüli szakaszon volt. — Ezen a szakaszon az oroszok hatalmas erőket vontak össze, hogy keskeny arcvonalon áttörjék a német állásokat és Nyevelj felé törjenek. A harcoknak német részről semmiesetre sincsen halogatójellegük, mint amilyen a Dnyeper partján volt. A német lapok hangsúlyozzák, hogy a Nyevelj szakaszon a harc egyelőre még nem dőlt el.

Zürichbe érkezett jelentések szerint Dél-Olaszországban a harcok súlypontja vasárnap is a Volturne folyó mentén volt. Az amerikaiak megkísérelték két hidjuk kikészítését, de mindegyik erős német ellenállásba ütközött. A harcok most Termoli és Vasto környékén folynak és hír szerint a szövetségesek nagy erőfeszítésekkel előkészületeket tesznek az általános támadásra.

500 amerikai pilóta életébe került Munster bombázása

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelentik: Azoknak az amerikai bombázóknak, amelyek vasárnap a déli órákban támadást intéztek Münster, a weertaljai régi püspöki város ellen, legalább egyharmada elveszett. Az eddig átvizsgált jelentések szerint 48 darab négymotoros amerikai bombázót és 3 amerikai vadászgépet lőttek le. Több más gépelővését is jelentették, azonban ez utóbbi adatoknak a helyességét eddig még nem vizsgálták felül.

Ezzel a veszteséggel az Angliában állomásozó amerikai repülőketelések ke-
reken 500 pilótát veszítettek.

Az amerikai gépek a Münster elleni támadásánál főként foszforos bombákat dobtak le a város lakónegyedeire. A sok történelmi épületen kívül a város két legjellegzetesebb épülete, a dóm és a püspökpalota is megromlásra jutott a támadás következtében. Eddigi jelentés szerint a légiharcokból 12 német vadászgép nem tért vissza, számítani lehet azonban arra, hogy a repülőek egy része kényszerleszállást végzett, vagy pedig személyzetük ejtőer-

nyös ugrásokkal megmenekült.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német IT jelenti: A szövetséges nagyhatalmak moszkvai értekezlete, amelyről

az utóbbi időben sok szó esik a nemzetközi sajtóban, a Stockholms Tidningen londoni tudósítója szerint előreláthatóan 17-én kezdődik és a hónap végéig tart. A szövetség lélektani szempontból kétségtelenül fölényt biztosít az a körülmény, hogy az értekezlet szovjetföldön lesz.

Stockholmból jelentik: (MTI) Washingtonban befejezték a háromhatalmi értekezlet előkészületeit. Ameriká-

ban meglehetősen derűlátással néznek az értekezlet elé, bár még tapasztalható az amerikai részről bizonyos tartózkodások az orosz hadászati hatásokról. Jól értesült körök azt állítják, hogy Washington kész arra, hogy az értekezleten megfelelő ellenszolgáltatás fejében feladja bizonyos határkérdésekben az eddigi álláspontját. Megfelelő ellenszolgáltatásokat az Oroszországgal kötendő valóban átfogó egyezményben látnának. Anglia és Amerika a legkönnyebben a Balti államok kérdésében tudnának engedni. A lengyel kérdésben arról van szó, hogy találjanak olyan módot, amely kielégíti az orosz követelést és elfogadható lenne Lengyelország számára is. Az értekezleten a hadászati kérdéseknek ugyilátszik fontosabb szerepet szánunk, mint a nemzeti kisebbségek jogainak.

A Svenska Dagbladet megállapítja, hogy ez a politika reális, azonban az amerikai közvélemény nem nagyon örül, ha megtudja, hogy a kisnemzetek rovására szereztek hadászati előnyöket.

A Vatikán és Németország

(A budapesti Nemzeti Újság-ból.)

A vatikáni és a német birodalom viszonyáról német diplomáciai körökből a következő fölvilágosítást közölték:

— A pápa és a szentszék helyzetét újabb ismét sokat tárgyalja az ellenséges sajtó. Két irányzatot lehet itt észrevenni. Az egyik arra igyekszik rámutatni, hogy a pápa „német fogoly”, hogy a Vatikánt német csapatok zárták körül stb. Több egyházfjedelem, akik arról ismeretesek, hogy lelkesíti teendőiket összekeverik politikai propagandával, mint Spellmann bíboros is, alátámasztják ezt az állítást azáltal, hogy felszólítják a híveket, imádkozzanak a „pápa felszabadításáért”. Hogy Roosevelt is beállt azok sorába, akik aggodalmat színelnek a pápa sorsa miatt, abban semmi különös nincs. Mert az amerikai elnök számára ezen a pápa során mutatott látszólagos részvétel által alkalom kínálkozik arra, hogy beférkőzzenek azon katolikusok szívébe, akik még nem felejtették el a szentvárosnak amerikai bombázók által végrehajtott bombázását, a San Lorenzo bazilika szétrombolását amerikai robbantó anyag által és a pápa lángoló tiltakozását e megrázó esemény alkalmával. Német részről már többször kifejezésre juttatták, hogy a Vatikán és feje státusát semilyen formában nem érinti Róma világi részének német csapatok által való megszállása. A Vatikán-állam szuverenitását ezért minden tekintetben szíveletben tartják.

— Időközben Seguna érsek spanyol bíboros, akit bizonyára nem lehet gyanúsítani egyoldalú pártállással, igazolta, hogy a Vatikán helyzete nem ad okot aggodalomra. A bíboros Sevillában kijelentette, hogy felesleges a pápa szabadságáért imádkozni, mert az nem fogoly. Ő, a sevillai bíboros, pedig állandó érintkezésben áll a Szentatyával. A bí-

boros hozzátette, hogy oktan dolog bedőlni ilyen hírszteléseknek. A pápai méltóság sokkal helyzetéb. semhogy spekulálni lehessen vele. Ezzel a Vatikán helyzetéről minden tudnivalót elmondunk. Ha az ellenséges hírverés most megkísérel, hogy a pápát egész Rómával azonosítja, úgy ezt nyilván abban a hiedelemben teszi, hogy ily módon számára kedvező értelemben tisztázassa a város katonai helyzetét. Pedig éppen az angolok és amerikaiak voltak azok, akik Róma elleni bombatámadásaik alkalmával ország-világ előtt kijelentették, hogy van különbség a pápai és a fasiszta Róma között. Barmilyen intézkedéseket is foganatosítottak a német katonai hatóságok Rómában, olyan precedensre hivatkozhatnak, amelyet az angolok és amerikaiak maguk létesítettek. Ha akkoriban Rómát az angol rádióban mint „Olaszország középső és déli részének legnagyobb katonai célját” jelölték meg, hogy a bombázást indokoják, úgy ezt az érvet nem tüntethetik el azáltal, hogy mai ellenséges oldalon „a katolikus világ aggodalmáról” beszélnek, hogy „Róma a katonai események színterévé váljék.”

— Hogy valójában ki veszélyezteti a pápa helyzetét, ezt az angolszász sajtó más elmékedései mutatják. Így „New Review” egy „Crux Ansata” című könyvet ismertet, amely vádemelés a római katolikus egyház ellen és amelynek szerzője senki más, mint H. G. Welles, az ismert angol író. Welles ebben a könyvben azt állítja, hogy XII. Pius felelős a jelenlegi háborúért. A pápa, minden teremtő és építő erő ellensége.” Welles élesen támadja a pápát és végül panaszkodik, hogy a szövetségesek Rómát még korántsem bombázták eléggé. Más támadást a pápa ellen intéznek a „The New Republik” és a „The Commonwealth” című amerikai

folyóiratok. Ezek a lapok azt állítják, hogy a pápa magatartása Róma bombozása után „csökkentette presztizsét”. Azután azért támadták a pápát, mert ebben a háborúban semleges próbál maradni és azt tanácsolják neki, hogy semlegességét tüstént adja fel.

— Ezek a hangok mutatják, hogy valóban mi igaz abból az aggodalomból, mellyel az angolszászok állítólag viselkednek a pápa iránt Nagybritanniában és az Északamerikai Egyesült Államokban, ahol azt állítják, hogy a szellem szabadságáért harcolnak, elviselhetetlennek tartják, hogy a katolikus egyház fejé igyekszik ebben a háborúban megőrizni szellemi függetlenségét. Mig brit és amerikai repülők 1000 kilós bombákat hajigálnak Római pápai bazilikáira, az angol-amerikai sajtó krokodilkönnyeket hullat, mert német katonák túl közel nyomulhatnak a pápához. Hogy mit értenek az angol-amerikaiak a pápa felszabadításán, ezek után el lehet képzelni. Az ő szemükben a pápa csak akkor lesz „szabad”, ha mint a centerbury-i vagy a yorki érsek lealacsonyodik arra, hogy az orosz cárgyilkosok üdvéért imádkozik és Sztalinnek kezetszókol, olyan világnézet képviselőjének, amely Oroszországban 60.000 és Spanyolországban 5000 papot és hívő keresztények millióit gyilkolta meg. Szabad lesz a pápa az angolszászok szemében akkor, amikor Spellman newyorki érsek egy zsidó kereskedelmi utazó gyorsaságával végigszágulja a föld repülőtereit és amerikai szabadalmazott pásztorbottal megáld olyan repülőgépeket, amelyekben néger pilóták előkészítik azokat a bombákat, amelyeket az angolszász kereszténység nevében lehullatnak Európa gyermekkörházaira.

Eddig tart a német diplomáciai fölvilágosítás a nagyfontosságú kérdésben.

Országzászlót avatott Erkenézen az EMKE

Nagyvárad, okt. 10. Vasárnap délután nagyüzemi ünnepség keretében avatta fel az EMKE az erkenési országzászlót. Az ünnepségen igen sokan jelentek meg a szomszédos községekből. Nagyváradról dr. Martsa Dénes tanügyi főtanácsos és dr. Istók László fogalmazó, Kolozsvárról dr. Szathmáry Lajos központi ügyvezető elnök és dr. Szűk Odón titkár vettek részt a zászlóavatáson. A délelőtti folyamán dr. Farkas György tábori lelkész magyar görögkatolikus tábori istentiszteletet tartott, ezt református istentisztelet követte, majd dr. Fráter Jenő járási főszolgabíró lélekemelő megnyitói beszédet mondott. A regőcepoort szereplése után a zászló szentelésre került sor, majd Bodnár Sándor országgyűlési képviselő a zászló jelentőségéről tartott ünnepi beszédet. Az ünnepséget a leventék díszfelvonulása fejezte be, délután pedig nagyüzemi sportbemutatót rendeztek a szomszédos falvak leventéinek részvételével.

Szülői értekezlet az Orsolyák leánygimnáziumában

Értekezési szülői értekezletet tartottak a Szent Orsolya-zárda dísztermében október 9-én délután.

A leánygimnázium történelmitanára nyomós szavakkal mutatott rá, hogy a mai nemzetek bukásának előidézője csak egy lehet: az erkölcsi romlottság. A most zajló világháborúnál sokkal nagyobb tragédia az, hogy az eddig erkölcsi tiszta gondolkodású magyar, engedve a nyugati megmetyéyzett szellemi áradatnak, erkölcsi érzéke meggyengült.

A mai társadalom erkölcsi értékei haldoklik. Bizonyítéka erre a törvénytelen gyermekek állandóan fokozódó száma, a színház, mozi és rádióműsorok erkölcsromboló darabjai, a strandok napozói, a sajtó metélyező termékei, melyekkel szemben a társadalom nem veszi fel, vagy csak nagyon gyengén, a harcot. Pedig ez a nemzet halálát jelenti.

Azért a magyar nemzet történelmének tanára kéri a kedves szülőket, támogassák az iskolát abban a törekvésben, hogy új erkölcsi felfogásra nevelje az ifjúságot, mert a magyar nemzet ereje csak erkölcsi tiszta megmetyéyzett ifjúságban rejlik.

Erosnek lenni csak az tud, akit erkölcsi erő élte. Nem is beszélve arról, hogy fajilag is tönkre teszi az erkölcsi telenség a nemzetet. A sok fejletlen, vak, süket-néma, gyenge elméjű gyermekek létezése is ezt bizonyítja. Ezért kell minden erőt összehozni, szent magyar hűségrel, egyetlen lehetőségét a magyar feltámadásnak.

A előadó bízik az új magyar feltámadásban és erre ösztönzi a szülőket akaraterejét is. Kéri az Isten áldását, a boldogságos Szűz segítségét és a szülők áldozatkész, komoly munkáját az új Mária Magyarországot kialakításához.

Bevezetik a vezértábornagyi rendfokozatot a vörös hadseregben

Stockholm. (MTI.) Az angol hírszolgálat jelentése szerint a legfelsőbb szovjetellenes rendelkezése értelmében a vörös hadseregben a tüzéségnél, gyalogságnál, páncélos hadseregnél, az utász- és híradóhadtes teknél bevezetik a vezértábornagyi rendfokozatot.

„Mi is kívánjuk a békét, de az igazság és tisztesség békéjét“

Antal miniszter beszéde a marostordamegyei társadalmi egyesületek együttműködésének alakuló közgyűlésén

Marosvásárhely. (MTI.) Antal István dr. nemzetvédelmi propaganda-miniszter vasárnap résztvett a társadalmi egyesületek nemzeti együttműködésének alakuló közgyűlésén. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel kimondta a marostordamegyei társadalmi egyesületek együttműködésének megalakulását. Az együttműködés létrejöttét Antal István miniszter hosszabb beszédében üdvözölte, melyben a többi között ezeket mondta: — Nagy harcban állunk. Jövő sorunk attól függ, hogy a reánk kényszerített küzdelemben a történelem serpenyőjébe tudjuk-e vetni azokat a nemzeti erőnkeinket, amelyeknek köszönhetjük, hogy ezer éven át feumaradtunk. A legcsodálatosabb politikai művészet és katonai vezetés sem tud eredményeket elérni az egységes, egészséges nemzeti társadalom erőteljes közszellemének támogatása nélkül. Igaza van annak a kiváló erdélyi írónak, aki az Erdélyi Párt kolozsvári ülésén azt mondta, hogy a magyar történelem legnagyobb erőpróbája előtt állván „inkább forrasztó láng csapjon ki a szívünkől, semmint hűvös könnyelműséggel lemondjunk arról az akaratunkról, hogy a magyar társadalmat erőssé és egységessé tegyük.“

A miniszter ezután óva intette a hallgatóit attól, hogy a társadalmi egység gondolatát összetéveszték azokkal az „egységessítő“ törekvésekkel, amelyek napjainkban a közélet egyik szűk baloldali szektorán egyre gyakrabban, de annál kevesebb időszerteliséggel jelentkeznek. A nemzeti egységet nem a politikai sakkasztalon egyes figurák ide-oda tologatásával kell

megteremtteni, hanem a szívek és a lelkek mélyén, függetlenül minden hatalmi törekvéstől és önző politikai szándéktól. A háború kimenetelét meg nem dől el és nagyon csalódnak azok, akik már most beszere spekulálva, rendszerváltozásról, vétkesekről, felelősségvonalásról és hasonló, 1918-ban is sokat hallott frázisokról beszélnek. A nemzet sorsát nem lehet hangulatokra és konjunkturára felépíteni. A magyarság sorsa olyan tényezőkön múlik, melyeknek függetleneknek kell lenniük a belső és külső politika alakulásától. Nemzeti céljaink állandóak, változatlanok és mindig ugyanazok: fennmaradni, jogainkat biztosítani és Középeurópában a bennünket megillető szerepet kivívni.

— Mi is kívánjuk és tiszta szívvel akarjuk a békét, de a jog, az igazság és a tisztesség békéjét. Ennek a békének az ügyét nem azzal szolgáljuk, ha kalandokba, sőtéheugrásokba, vagy gyávaságra ösztökéljük a nemzetet, hanem azzal, ha fegyverrel a kezünkben erős lélekkel álljuk a reánk kényszerített küzdelemben.

Elég meggyőző példák állnak előttünk: az a nép, amely kienged a kezéből a kardot, nem békét kap, hanem még kegyetlenebb háborút. Lehet, hogy még súlyos megpróbáltatások szakadnak ránk, de a legnagyobb megpróbáltatás az lenne, ha elengednénk a gyeplőt és ismeretlen erőnek dobnánk oda. Ellenkezően kemény marokkal kell tartanunk a vezetést, sem jobbra sem balra nézve, kizárólagos magyar uton kell haladnunk, a becsület, a hűség és a magyar öncélúság útján — fejezte be beszédét a miniszter.

Katonai és polgári előkelőségek jelenlétében avatták fel a MÁV új löterét

Tegnap délelőtti 11 órakor került sor a MÁV új löpályájának ünnepélyes felavatására. Az ünnepség a létesítményhez méltó keretek között zajlott le. Csak a szakadó eső zavarta meg némileg s különösen a megjelentek számában volt tapasztalható az őszi eső hatása. Így is megjelentek a lövészet országos és helyi vezetői, vitéz Hedry Lőrinc altábornagy, az Országos Lövész Szövetség elnöke, Verbőczy István ezredes, országos főlövészmeister, valamint az Állami Vasutak kiküldöttei: Dr. Tóth Bertalan MÁV főtanácsos, a MÁV Sport Liga ügyvezető elnöke, több magasrangú MÁV-tiszt kíséretében.

Az ünnepség a Magyar Hírszolgálat vette kezdetét, amelyet a MÁV-Turul dalárda adott elő Kovács Győző tanár vezényletével. Utána kürtszó harsant és az országzászló felröppent az árbóca.

Az üdvözlő beszédet Karsay Ferenc tartotta. Köszöntötte a megjelent katonai és polgári előkelőségeket. Köszöntötte a MÁV igazgatóságát, aki áldozatot nem kimélve építette új löterét. Ma, amikor Hazánk körül a vész tüze lángol, — mondta —, nem kell különösebben méltatni ezt a mai napot. A magyar vasutasokat mindig belső hadseregnek szokták nevezni. Mi meg akarunk ennek felelni. Csak a mai anyagbeszerzési nehézségeket figyelembe véve, mérhetjük fel a MÁV óriási áldozatát. Kívánjuk, hogy ez a honvédelmi létesítmény legyen mindig a céllovész sportjának hajléka.

Ezután dr. Szecsey István, MÁV üzletvezető beszélt: — Ma minden eszköz a honvédséget szolgálja. Kívánjuk, hogy a sporttelep a tántoríthatatlan magyar hősi honvédelmet szolgálja.

Vitéz Hedry Lőrinc altábornagy elmondta, hogy évek óta figyeli azt a magasbaívelő fejlődést, amely a magyar vasutasság sportját jellemezte. Nem is tudom hanyadik vasutas lö-

tér-avatáson vagyok — mondotta. — Ma, amikor a modern háboruban az ejtőernyősök bevetése fokozódik, az egyes emberek lőtudása nagy fontossággal bír.

Végeztül Ajtay G. Gyula, az Arpad Lövész Egylet elnöke köszöntötte az új MÁV lövészegyletet.

Az ünnepség a Himnusz-szal ért véget, amelyet Kovács Győző tanár vezényletével a MAV Turul-dalárda adott elő.

Utána a megjelentek meztelintették a 12 löállásos, modern löteret.

Az avató ünnepségekkel kapcsolatos versenyszámok végeredményét holnapi számunkban közöljük.

Vajellátásban részesülnek a terhes anyák és az öt évet aluli gyermekek

Ertesítem a város közönségét, hogy az 5 éven aluli gyermekek, valamint a terhes-anyákat a múlt havihoz hasonlóan vaj-jutásban önjárat réezesíteni. A kiosztást a Közélelmezési Hivatal által kibocsajtott fehér és piros színű jegyek, valamint a terhes anyák részére kiszolgáltatott zöldjegyekre eszközöl. A kiosztást a következőképpen szabályozom:

Folyó hó 13-án, szerdán délután 4-6-ig a Vitez és Damjanich-u. sarán, valamint a Mátyás király-ut 106. sz. alatti tejjelosztóban,

folyó hó 15-en, pénteken a Hortly Miklós-ut, valamint a gróf Tisza István-ut 51. szám alatti tejjelosztóban délután 4-6 óra között,

folyó hó 18-án hétfőn az Arpad vezér uton levő Lázár pek árudájában, valamint a Szeptember 6-u. 51. sz. a. elosztóban délután 4-6-ig,

folyó hó 26-án délután 4-6-ig a Mátyás király-ut 5, valamint a Kenessey u. 4. sz. alatt levő tejjelosztóban fogjuk a Közélelmezési Hivatal által kiadott tejjegyre a vajai kiosztási tejjegyenként 15 dekát 1 P 54 filléres árban.

A folyó évi november havi tejjelosztás eorrendjét november hónapban a helyi lapokban fogom közölni.

Nagyvárad, 1943. október hó 11-én. Dr. Soós s. k., polgármester.

Étkezni és szórakozni jöjjen

a Mátyás Étterembe

Szilágyi Dezső-utca 5.

Izletes konyha

Telefon 18-50

Kitűnő italok

Tisztoiselői ebéd P 2*10 Ettermünk minden hétfőn zárva

Véresen visszaverték a németek a széles arcvonalon megindult szovjet támadást

A Pripjet torkolati vidékén újabb teret nyert kelet és délkelet felé a német ellentámadás Szétverték a japánok a Burmában partraszállt angol csapatokat

Genf. (MTI) A Német TI jelenté: Londonból jelentik: A *Tablet* című angol folyóirat írja: A háborúban a csata a döntő tényező. A visszavonulások tehát, mint az a keleti arcvonalon látható, a szovjet számára nem hozhatnak semmiféle kedvező döntést. Annak feltételezésére nincsen elegendő ok, hogy a németek feltűnő anyagi veszteséget szenvedtek volna, úgyhogy végeredményben megállapítható, hogy a német haderő továbbra is érintetlen harci erőben van. Ezzel a szovjet hadvezetés számára

felvetődött a nagy feladat, hogy az ellenséggel miként tartsa fenn a kapcsolatot, minthogy a szovjet hadigépezet leggyöngébb pontja az utánpótlási vonalak megszervezése. A németek ezt a feladatot rendkívüli módon súlyosbították azzal is, hogy a kiürített területen mindent elpusztítottak. Annak megválasztását, hogy a döntő csata színhelye hol legyen, a németek maguknak tartották fenn és bizonyosak lehetünk abban, hogy értenek is hozzá, hogy hol kell ezt a csatateret kijelölniük.

tőből, angol-indiai katonákból álló különítmény több, mint tíz csónakkal megtámadta Rentát, a burmai Maungdawtot egy kilométernyire északra fekvő

vő helységet. A japán csapatok hamarosan bekerítették és teljesen szétverték az ellenséges különítményt, amely 60 halottat hagyott hátra a csatateremen. A többieket valószínűleg foglyulejtették. Japán részről nem volt említésre méltó veszteség.

Madrid. (MTI) A Német TI jelenté: Washingtoni jelentés szerint Stalin lépéseket tett Egyiptom kormányánál repülőútmaszpontok átmeneti létesítésére ugyanazon feltételek mellett, mint ahogyan azt Angliának és az Egyesült Államoknak megengedték. A szovjet kormány a közeljövőben követséget is akar létesíteni Kairóban.

Megcáfolt mese a „dicsőséges” cseh partraszállásról

Lisszabonból jelentik: (MTI) A Svéd Dagbiaded jelentette, hogy cseh csapatok szálltak partra Montenegróban. A partraszállt cseh csapatok Ruzicska alezredes parancsnoksága alatt a középkeletj cseh hadsereg kötelékébe tartoznak. Ezt a hírt az angol és amerikai távirati ügynökségek meglepő eseményként tovább adták. A cseh csapatok balkáni partraszállási híre mindenhol általános meglepetést okozott. A portugál lapok első oldalán, nagy betűkkel közölték a hírt és liszaboni politikai körökben október hó 9-én élénken beszéltek róla. Ugyanez volt a helyzet Londonban is, ahol a jelentések szerint a jugoszlávok meglepetéssel tapasztalták, hogy a csehek partraszállásának híre elhomályosítja a jugoszláv eszmetikus és partizánok hősiességét. A kis szövetségesek, főként a jugoszlávok már régebben kifejezték nem tetszésüket a hangos cseh hírverés miatt és megállapították, hogy a cseh hadseregről, különösen cseh hadosztályokról beszélni akkor, amikor

valójában szövetségesek oldalán csak nagyon kevés cseh katona harcol, nem lehet. Eddig azonban a jugoszlávok és a többi szövetségesek tartózkodtak attól, hogy a csehek dicsőítése a nyilvánosság előtt szóvá tegyék. Az október 6-iki partraszállás hírére azonban a közismert cseh-barát londoni szerb követ, Fotics sem hagyhatta cafolat nélkül. Erre valj az a sietség, melyet még október 8-án délután a lapok és távirati ügynökségek közötték, hogy

a cseh partraszállásról terjesztett hírek nem felülnek meg a valóságnak,

A londoni jugoszláv követség által kiadott cáfolat azt mondja, hogy a londoni jugoszláv körökben nem erősítik meg ezt a hírt, csak annyit közölnek, hogy Ruzicska alezredes vezetésével egy cseh dandár harcol a felkelők oldalán, ezt a dandárt azonban abból a 60.000 csehből állították össze, akik régebben Daruvár vidékén éltek Horvátországban.

Teljes mértékben megtartották eddigi állásaikat Melitopolnál a németek

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelenté a keleti harctérről: Több napos csekély, helyijellegű harci tevékenység után a bolsevisták október 9-én Melitopoltól északra az Azovi tenger közelében megkezdtek várni támadásukat. Bar a széles vonalon megindult támadást erős pergő tűz előzte meg, mindenütt véresen visszaverték. Csak egy helyen sikerült betörést elérniük, de azt is elzártuk. A betörési hely kiegyenlítésére megtörténtek az intézkedések. A tulajdonképpeni melitopoli hídfő ellen intézett rohamokat az egész vonalon szétzúztuk és az eddigi német állásokat teljes mértékben megtartottuk. Melitopol és a zaporozsjei hídfő között egy német kötelék rohamgyűk támogatásával újra birtokába vett egy magaslati állást, amelyért igen heves harc folyt és ezen túl is eredményesen tovább támadott. Egész szombaton a bolsevisták a zaporozsjei hídfőt erősen lőtték. A tüzet a német ágyúk visszazonították. A kiterjedt rohamjárórozés-

ből arra lehet következtetni, hogy a bolsevisták támadásai megújulnak. Vasárnap reggel a támadások ugyancsak meg is kezdődtek.

A Dnyeper középső folyása mentén a bolsevisták a folyam szigetéről kiindulva ádáz kitartással folytatták fáradozásaikat, hogy a partraszállás számára a nyugati parton újabb hídfőket alkossanak. Eredményes német támadások összevont tűzerejű tűz támogatásával a kísérleteket hatatosan szétverték.

A Pripje torkolati vidékén a német ellentámadás újabb tért nyert kelet és délkelet felé. Az észak felé csatlakozó szakaszon is el lehetett venni a bolsevistáktól egy helységet, melyet azután beillesztettek a német vonalakba.

Az északi szakaszon a leningrádi zárogűrűn, heves, de helyi jellegű harcok voltak. A bolsevistáknak az az erőfeszítése, hogy kisebb páncélos csoportokkal réseket szakítsanak a vasgűrűn, hatástalan maradt.

Borzalmas vérfürdőt rendeztek a bolsevisták a visszafoglalt Csernigovban

Berlin. (MTI) A Német TI jelenté: A *Deutsch Ukraine Zeitung* jelenté, hogy Csernigov város megszállása alkalmával a szovjet borzalmas vérfürdőt rendezett az ukrán lakosság körében. Amikor a szovjet csapatok bevonultak a városba a lakosság ottmaradt részét a város piacterére terelték és ott géppuskákkal lötték. A tömegből előzően kiválasztottak negyven volt GPU tisztviselőt és csak ezek menekültek meg.

A Völkischer Beobachter ezzel kapcsolatban azt írja, hogy ez a mézárulás méltán sorakozik a katyni és vinnicai esetekhez és bizonyítéka annak, hogy a bolsevizmus lényege nem változott.

A véderő főparancsnoksága jelenté:

Amerikai bombázók szombaton ismét megtámadták néhány helységet. Vadászaink és léghárító tűzerejünk az eddig beérkezett jelentések szerint az ellenséges kötelékekből 62 légymotoros bombázót löttek le.

Légi harcokban 12 vadászgépünk elveszett. Egy német hajókisérlet biztosító járművei a Csaternán súlyosan megrongáltak két angol gyorsnaszádot, melyek közül az egyik valószínűleg elsüllyedt.

Berlin. (MTI) Mint a Német Távirati Iroda értesül, amerikai bombázók vasárnap megtámadták Münsteri,

a westfáliai püspöki székhelyet. Igen jól lehetett látni, amikor a bombákat ledobták a városra. A léghárítást elsősorban a vadászkötelékek végezték, melyek nyomban szembeszálltak az ellenséges gépekkel, szétszórták az ellenséges alakulatokat és ezzel a támadást megfosztották erejétől. A lakosság körében a veszteségek, valamint a lakott részekben, templomokban és középületekben okozott károk jelentősek. A német véderő által lelőtt gépek számának megállapítása nem fejeződött be.

Tokióból jelentik: (NTI) Mint a japán rádió jelenté, október 8-án egy 200

Rosenberg Alfréd beszéde a szabadság igazi és hamis értelmezéséről

Klagenfurtból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Vasárnap ért véget a karintiai népszavazás emlékére rendezett ünnepi hét, amelyen Rosenberg Alfréd birodalmi vezető a becsület és szabadság fogalmáról beszélt. Fejtegetéseiben a történelmi fejlődés alapján megkülönböztette a becsület érzéséből szabadság-jelszót, azoktól az állítólag szabadságot hirdető jelszavaktól, amelyek beleütköznek az igazi becsületbe. Azután azt fejtegette, hogy a demokráciának a szabadság, a tökéletes rendelkezési joga és a népek egyenjogúságának jelszava alatt az első világháború európai békében kellett volna beteljesítéshez jutnia. A világtörténelemnek ez a nagy lehetősége azonban gyűlölettel elhárított kis politikusokat talált. A nemzetek egyenjogúságán alapuló szabadsághoz a bankok, a tőkés, a zsidó-jellegű demokráta hatalmak a világ kizsákmányolásának szabadságát hozták életre. A legrégebb kulturérzésekkel a bolsevizmus pusztította el. Ezekből támadt azután a legkisebb néptöredékek nagyszámú hóbortia is egy nagy katonanemzet ellen, végül pedig a mindig európaellenes zsidóság számára hirdették a szabadságot. A demokráta szabadság jelszavával guzsbakötötték a becsület szabadságát.

A nemzeti szocialista Németország felismerte, hogy Németország újjászülése nélkül nem lehet igazi európai szabadság. A világzsidóság, a demokrácia és a marxizmus elleni szenvedélyes harc közepette a nemzeti szocializmus sohasem felejtette el, hogy Németország és a német nemzet élete elszakadhatatlanul összefügg az egész földrész életével.

Rosenberg azután foglalkozott a tengerentúli úgynevezett szabadságokkal. A yankeek és az úgynevezett atlanti-tengeri egyezmények híveinek szabadságai semmi mást nem jelentenek, mint szabadságlevelet arra, hogy a Wall Street és a City továbbra is kizsákmányolja a világot és éppen az ellentéte annak, amit Németország területén és Európa szabadságán kell értenünk. A német földnek becsülete és a birodalomhoz való akarata a szülőföld szabadságát eredményezte, ami egyben a nép szabadsága is. A birodalom küldetése nem ért véget, hanem csak most közeledik teljesedése felé.

Követségünk és vendégjeinknek Magyar Lapok a

Szolnok és Nagyváradi testvéri találkozója az ünnepélyesen megnyitott tárlaton

Erkölcsei és anyagi szempontból is nagyszerűnek ígérkezik a szolnoki művészek látogatása

Nagyváradi, okt. 11. A szolnoki művésztelep kiállítása vasárnap délelőtt 12 órakor, ünnepélyes keretek között nyílt meg az Ujságíró Otthon vörös szalonjában. A megnyitásra eljöttek a kiállító művészek és nagyszámú meghívott közönség jelent meg a nagy gonddal és izléssel rendezett tárlaton, hogy tanuja leheessen ennek az országos viszonylatban is jelentős művészi eseménynek.

A megnyitó ünnepség dr. Szabó Ferencnek, Szolnok város polgármesterének beszédével kezdődött, aki a testvéri együttérzés meleg hangján köszöntötte Nagyváradi városát és a tárlaton megjelenteket.

Emelkedett szavakkal idézte Nagyváradi ragyogó múltját, majd rámutatott arra a körre vonásra, amely Nagyváradi és Szolnok multján egyaránt végighúzódik: Mindkét város mindig újja tudott élni a romokból. Ez a reinkarnálódó erő lüktet most is Nagyváradi elejében és ez eredményezte az elmúlt 40 év alatt Szolnok gyors, városias fejlődését is. De a két város életének a többi városokétól eltérő tempója is oly sok hasonlóságot mutat, hogy ez gazdasági és kulturális kapcsolatoknak biztos alapját adja meg.

E kiállítás életrehívásában és megrendezésében máris a kulturális kapcsolatok ápolásának és elmélyítésének szerepe gondolata mutatkozik. A szolnokiak alig kezdhették volna bemutatkozásukat mással, mint művésztelepükkel. A kiállítás anyagát maguk a kiállító művészek állították össze s ha a művésztelepnek a képzőművészet terén vállalt és képviselt jelentőségét nem is mutatja be teljesen, mindenesetre szemlélteti és érezteti Szolnok és környéke sajátosan színesített levegőjét, az alföldi táj páratlan varázsát.

Felvethető a kérdés, — folytatta — hogy a mai roppant események giga-szi forgatagában szabad-e nekünk időt szakítani a kiállítás rendezésére. Ugy gondolom, hogy még felületese szemlélés mellett is csak igenlő lehet a válasz. Mert igenis kell a megújult erőt adó lelki pihenés s mert kell, hogy nagy erőfeszítéseink mellett nemzeti jövőnkbe is nézzünk és mindenkor bizó hittel ápoljuk értékeinket.

Dr. Soós István polgármester válaszában üdvözölte dr. Hlatky Endre főispánt, aki a kultuszminiszter képviselőjében jelent meg, továbbá dr. Szabó Ferencet, Szolnok város polgármesterét és dr. Kerekes Sándor szolnoki helyettes polgármestert, valamint a kiállító művészeket és az ünnepélyes megnyitás közönségét, majd így folytatta:

— A szöke Tisza partjáról jöttek a Körösparti Párizsba művészi termésük legjavát bemutatni azok a festők és szobrászok, akik a szolnoki művésztelepen nyugalmas lehelőseget találtak arra, hogy a művészetnek éljenek.

Nagyváradi az idegen megszállás 22 éve alatt el volt szakadva a trianoni Magyarországi városaitól, azért most boldog örömmel vesszük fel velük a kapcsolatot. És Szolnok az Alföld egyik legjelentősebb kulturális központja, amely felé méltán terelődik a figyelmünk, nemcsak mai szépségeiért, hanem történelmi emlékeiért is, hiszen itt vóták meg híres vörös-sapkások a szolnoki események.

E kapcsolat felvételének kulturális közeli és városközi közeli

szempontból van jelentősége. Most a szolnoki művészek látogattak el hozzánk s idővel talán a nagyváradi képzőművészek és írók mennek át Szolnokra, hogy a mi kulturális értékeinkről tanuságot tegyenek. Mindkét városnak és környékének meg vannak a maga vonzó érdekességei, amelyeket kölcsönösen be kell mutatni a művészet és irodalom alkotásaiban... És ami a városközeli szempontra illeti: Nagyváradi Erdély kapuja; nyugatra és keletre néz. Néhány nappal ezelőtt Erdély polgármestereit látta vendégül városunk s most az Alföld művészeit üdvözölheti falai között. Nagyváradi minden irányban kitarja ölelő karjait a magyar testvérek felé.

Beszéde végén Nagyváradi kulturális multjának kiemelkedő mozzanataira mutatott rá a polgármester, majd annak a reményének adott kifejezést, hogy a két város közötti közeledés minden vonatkozásban gyümölcsöző lesz.

Utána dr. Hlatky Endre főispán mondott beszédet a gyöngékedése miatt távolmaradt kultuszminiszter nevében.

— Nagy eredmény — mondotta — hogy a mai nehéz időkben ez a kulturális közeledés kialakulhatott a két város között. Nagyváradi képzőművészeti eredmények tekintetében nem éri utól Szolnokot, de megvan bennünk az akarat, hogy a jövőben hasonló művésztelep létesítésével fölvegyük vele a versenyt az egyetemes magyar művészet színvonalának emelésére.

A továbbiakban megköszönte a szolnoki művészeknek, hogy eljöttek Nagyváradra megrendezni kiállításukat. Ennek az erkölcsi sikere — mondotta — már megvan, de szükséges, hogy a művészek faradozása anyagi sikert is hozzon. Azért felszólítást intézett a jelenlévőkhez és rajtuk keresztül a város közönségéhez, hogy vásárlásaikkal tegyék a kiállítást ebben a vonatkozásban is eredményessé.

Ezzel megnyitotta a kiállítást. A közönség a megnyitás után még hosszú ideig maradt a tárlaton és csodálattal adózott a vendégművészek alkotásainak, amelyek közül már az első órában több értékes mű elkelt.

Olajipari erőtakaromány járandóságok kiszolgáltatása szerződéses olajmagtermelőkre részére

Illetékes helyről több ízben szólították fel a szerződéses olajmagtermelő gazdákat, hogy az 1942. évi szerződés alapján megtermelt és beszállított olajmagtermésük utáni olajipari erőtakarományjárandóságukat átvételével ne kezelekedjenek.

A Futura ismételten nyomatékosan felszólítja azokat az olajmagtermelő gazdákat, akik az 1942. évi szerződés alapján megtermelt és beszállított magtermésük utáni erőtakarományjárandóságukat ezideig valamilyen oknál fogva nem vették át, hogy járandóságukra vonatkozó igényüket a legközelebbi időben belül érvényesítsék, nehogy az új időny megkezdésével érvényüket veszítsék.

Ezenkívül illetékes helyről felhívják a gazdákat a figyelmükre arra, hogy a szerződéses alapon termelt és beszállított 1943. évi olajmagtermés után kiutalható erőtakarományjárandóság átvételének legalkalmasabb időpontja a ter-

més lezártításakor van, amikor is az üzemekhez termeléssel beérkezett vagonok kiürítése után azokban az erőtakarományállítók legalkalmasabban eszközölhetők. Az 5410/1942. M. E. sz. rendelet szerint a szerződéses olajmagtermelő erőtakaromány iránti igényüket legkésőbb 30 napon belül tartoznak érvényesíteni. A Futura ennek megfelelően kiküldi az erőtakarományra vonatkozó köteleveket a jogosult termelőnek, akik sürgősen gondoskodjanak az ellenőrték. — esetleg szákezállítási rendelkezés beküldéséről, hogy a szállítási akadálytalanul lebonyolítható legyen. Azoknak a gazdáknak, akik most az ősz folyamán nem igyekeznek átvenni szerződéses járandóságukat, számítaniok kell azzal, hogy majd csak lényeges késéssel a késő tavaszi hónapokban az erőtakarományjárandóságukhoz jutni, amikor az állatállományuk áttelelése szempontjából már lényegesen kevésbé értékes.

Hirdetmény a vasutasok és családtagjaik arcképes igazolványának érvényesítéséről

A Magyar Királyi Államvasutak nagyváradi állomásfőnöksége az alábbi hirdetményt adta ki:

Felhívom állomásom tényleges alkalmazottait és a nyugdíjasokat, hogy saját, valamint igényjogosult családtagjai arcképes igazolványát 1944. évre való érvényesítés céljából, a következő sorrendben adják be az állomás segédhivatalában, 14. számú ajtó (meneljegy kedvezményi ügyek) d. e. 8—12 óráig.

Tényleges alkalmazottak:

f. évi október hó 10-től 15-ig:

Nyugdíjasok:

f. évi október hó 20-tól 30-ig.

Nyugdíjasok és nyugdíjasok igényjogosultsága vonatkozó kérvénymintákat a Központi Számfejtő Hivatal kir. postán küldi meg minden előzetes kérelem nélkül.

Nyugdíjasok és nyugdíjasok gyermekei részére a Kszh. nyomtatványkérés 2-ik oldalán nyomtatott nyi-

Mozik műsora:

APOLLO: Szűz és gödölye.
BELVÁROSI: Mária nővér.
CASINO: Eltévadt emberek.
KORONA: Régi szép idők.

latkozat, ugyszintén tényleges alkalmazottak szükséges nyilatkozatát a rovatnak megfelelően, pontosan kell kitölteni.

A gyermekek kereseti értékhatára az eddigi havi 70 pengő helyett, havi 100 pengőre lett megállapítva. Nyilatkozatot kell adni minden 1928. évben, vagy annál régebben született fiú- és leánygyermekről. A nyilatkozatot úgy kell kitölteni, hogy abból a gyarneknak foglalkozása, havi keresete és a munkaadó neve kitünjön. Ha a gyermeknek nincsen keresete, kifejezetten be kell írni, hogy az kereset nélküli a szülőkkel együtt él, tanuló, — milyen iskolában, vagy főiskolai hallgató, stb.

Tanonc gyermekek részére minden esetben be kell adni a tanoncszerződést — betekintés végett.

Bármilyen keresettel bíró egyénnek, tehát akkor is, ha az a megengedett havi 100 pengő kereseti értékhatárt nem is éri el, a munkaadó, vagy „OTI”, kerületi pénztár igazolását kell beadni, melynek a munkába lépésének idejét és a havi kereseti összeget kifejezetten tartalmaznia kell. A gyermek születési adatait nem bemondás, hanem igazoló okirattal kell igazolni.

Azok a volt Cfr., Csd. és Jdz. alkalmazottak és nyugellátottak, akiknek illetménye, illetve nyugdíja a magyar jogszabályok alapján még nem állapított meg s így átmenetileg továbbra is átmeneti járandóságban, illetve nyugdíjelőlegben részesülnek, az utazási kedvezményt 1944. évben egyes utra szóló szabadjegyek alapján vehetik igénybe.

Ley, állomásfőnök.

Megkezdte működését az Olasz Kulturintézet nagyváradi lektorátusa

Immár a negyedik tanévet nyitja meg az olasz Kulturintézet. Szeretettel várja régi és új tanítványait az új helyiségben. Ebben az évben ugyanis nem a Közellátási Hivatal épületében, hanem az ugyancsak Szaniszló-utca 5. szám alatt levő Nemzeti Kaszinó emeleti helyiségében lesz az Olasz Kulturintézet székhelye. Mint a múlt évben, az idén is három nyelvtanfolyam nyílik, ezenkívül pedig egy negyedik, amely a XIX. század olasz irodalmával fog foglalkozni.

A tanfolyamok órái kétszer hetenként 5—8 óra között lesznek, lehetőség szerint a hallgatók igényének megfelelően.

Azoknak a társasági helyeknek, akik egy könnyebb társasági olasz tanfolyamon részt szeretnének venni, szombaton és szombaton 5—6 óra között tartó órákat a kulturintézet.

Tandij egyik tanfolyamon sincs. Beíratási díj egész évre 10 pengő. Az irodalmi tanfolyamra a beíratási díj 15 pengő. A tanárok tanfolyamára a beíratási díj a rövidebb tartam miatt 5 pengő. Beíratkozás a Szaniszló-utca 5. szám alatti helyiségben folyó hó 12-től, naponta 6—8 óra között. Az előadások október 20-án kezdődnek és május végéig tartanak. A tanári tanfolyam március végéig tart. Érdeklődni a Kulturintézet helyiségében és 29—48 telefonszám alatt lehet, a lektor lakásán

Olivecrona sem tudta megmenteni az ötéves csodagyermeket

Hétfőn reggel meghalt Huszár Péter, a nagy zenei tehetség — Iqy folyt le a műtét

Vasárnap egész Budapest arról az operációról beszélt, amelyet az egyik budapesti szanatóriumban Olivecrona professzor, a világhírű svéd agysebész végzett egy ötéves budapesti csodagyermeken.

Izgalmas távirat és levélváltások után érkezett meg szombaton délután 3 órakor a bécsi gyorsvonattal a Keleti pályaudvarra Olivecrona tanár, felesége és aszisztensnője társaságában, hogy az operációt elvégezzék. Még szombat délután megvizsgálta a János-szanatóriumban a kis páciens, Huszár Péter 5 és fél éves zenei csodagyereket, aki tanárai véleménye szerint a jövő egyik zenevirtuóza. A szülők elmondották a svéd agysebésznek, hogy a kislány egy évvel ezelőtt kezdett panaszoknál arról, hogy állandóan fáj a feje. Egyik orvostól a másikhoz vitte édesapja, egy budapesti kereskedő, de a baj forrását nem sikerült megtalálni. Nemrégiben azután egyensúlyi zavarok léptek fel és Imre József egyetemi tanár megállapította szemfenék-vizsgálattal, hogy igen komoly, súlyos betegségéről van szó. Az egyensúlyi zavarokhoz később látási zavarok is járultak és az orvosi vizsgálat most már kétségteljesen megállapította, hogy a kis Huszár Péternek agydaganata van. A szülők rögtön Olivecronára gondoltak. A mai háborús helyzetben azonban a kiutazás Svédországba elháríthatatlan akadályokba ütközött. Ekkor a szülők arra kérték Olivecrona professzort, hogy jöjjön Budapestre és itt végezze el a ritka műtétet. A svéd tanár tízezer svéd koronát és az utaköltés megtérítését kérte honoráriumként, amiben azonnal meg is állapodtak. Ilyen előzmények után Olivecrona Budapestre érkezett.

A szombat délutáni vizsgálat után hirtelen váratlan nehézségek álltak a műtét útjába. A svéd professzor kijelentette, hogy az agylekötést csak a legmélyebb narkózis mellett hajlandó elvégezni és avertinoldatot kért. Néhány perc múlva kiderült, hogy ez a Magyarországon ritka narkotizáló szer sem az Egyetemi gyógyszerertében, sem a többi budapesti gyógyszerertében nem kapható. Olivecrona tanár pedig semmiképpen sem volt hajlandó avertin nélkül a műtétet hozzáfogni. Már-már ugyilézott, hogy az operációt el kell halasztani mindaddig, amíg a németországi gyárból, amely most nem szállítja az értékes altatót, sikerül egy operációhoz való mennyiséget szerezni. Ekkor valakinek mentőötlete támadt és szombath este a budapesti rádió bementdotta, hogy vasárnap, délelőtt Olivecrona professzor operációjához avertinre van szükség, tehát akinek birtokában van a szer, jelentkezzen.

A rádió bementdása után egymásután jelentkeztek telefonon a budapesti Stúdióban azok, akik avertin oldattal rendelkeznek. A baj az volt, mindegyik jelentkező vidékről hívta föl a rádiót és így nem volt mód arra, hogy vasárnap reggelre az altatószer Budapestre érkezzen. Az esti órákban Pozsony jelentkezett a rádió telefonján és közölte, hogy ott is van avertin. Azt kérdezték, hova juttassák el. Természetesen napokig tartott volna, míg az altató Budapestre érkezik és így a késő esti órákban úgy határoztak, hogy a vasárnapi műtét elmarad.

Már éjjel is elmúlt, amikor a János-szanatórium előtt autó állott meg. Az

autóból dr. Benze József, az újpesti gróf Károlyi kórház sebész-főorvosa lépett ki és sietett fel a szanatórium igazgatói szobájába.

Táskájából az asztalra helyezte az avertint és a műtét megkezdése előtt elhárult minden akadály.

Vasárnap reggel szokatlan élénkséggel uralkodott a szanatórium folyosóin. Egymásután érkeztek ismert budapesti orvosok, akik segédkeztek a svéd agysebésznek a műtétnél. Olivecrona tanár Benedek László professzornak, a budapesti elmeklinika igazgatójának társaságában érkezett a kora reggeli órákban a szanatóriumba. Elkísérte az operációhoz felesége is, aki a műtét alatt a folyosón várakozott férjére. Az operáció megkezdése előtt a kis Huszár Péter, aki rendkívül fegyelmezett és bátran viselkedett, Olivecrona tanár és a műtétnél közreműködő egyetemi tanárok és sebészorvosok jelenlétében elővette szájharmonikáját és eljátszotta a Mária-kántát. Az orvosok megtapsolták a muzsikát, majd bevették a műtétbe a kislányt.

A szanatórium műtőjében ekkor már együtt volt Olivecrona professzor, Benedek László egyetemi tanár, Horányi Béla egyetemi magántanár, a Benedek-klinika adjunktusa, Sicsa Lipót, a Bródy gyermekkórház sebész-főorvosa és dr. Eisele János, a szanatórium főorvosa. Dr. Benze József, aki az avertin rendelkezésre bocsátásával a műtétet lehetővé tette, elvégezte az altatót és Olivecrona hozzáfogott az operációhoz.

Már vagy egy óra tart a műtét és közben csak annyi szavartog ki a teremből, hogy a svéd agysebész nem kíséri magyarázattal az operáció egyes fázisait.

Orvosok jönnek ki a műtőből a köslik

a családdal, hogy a trepanálás most történt meg. Olivecrona tanár két helyen átfúrta az agykéreg és levegőt pumpáltak az agyba. Ezután a kislányt az első emeleti műtőből levitték a földszintre, ahol agyáról 12 röntgenképet készítettek. Ezek a röntgenképek fogják megmutatni, hol van az agydaganat.

Miközben a röntgenezés folyt, Olivecrona megmutatja a budapesti orvosoknak műszereit, amelyeket Stockholmból hozott magával a műtét elvégzésére. A röntgenfelvételek elkészülése után a kis Huszár Pétert visszavitték a műtőbe.

Időközben édesanyja a nagy felindulástól rosszul lett, úgyhogy az orvosok őt is kezelés alá vették és idegceillapítót adtak be neki.

Mialatt a röntgenezés folyt, a szanatórium lunchöt adott Olivecrona tanár és az aszisztáló orvosok tiszteletére. Ezt a néhány percet leszámítva, a svéd agysebész állandóan a kislány mellett tartózkodott és a lunchről is azonnal a röntgenterembe sietett. Ekkor már előhívták a felvételeket és most már kétségteljesen megállapították, hogy az agydaganat a jobboldali halánték környékén van.

A kis Huszár Péter időközben magához tért és újabb adag avertint kellett beadni. Ez ismét két és fél órával hosszabbította meg a várakozás idejét, mert csak ezután kezdhetett hozzá a svéd professzor a tulajdonképpeni műtét-hez.

Mint Budapestról legújabbban értesülünk a kis Huszár Péter gyógyulásáért meghozott minden áldosat hiábavalónak bizonyult: a gyermek hétfőn délelőtt 11 órakor kiszünetelt.

Nagyvárad 1849 október 6-án

Történelmi részlet a városképéről és hangulatáról abból az időből, amikor Görgey Artur fogoly volt a Zöldfa-utcában

1849 július 3-án már Derecskén mutatkozott az orosz, de a baj egyelőre ekkor még elmúlt, mert Miskolc felé vonult el. Augusztusra azonban már elodázhatalanul közelgett a baj Várad felé. A váradai származású Nagy Sándor József tábornok seregének debreceni csatája rosszul végződött és augusztus 4-én Hódossy kormánybiztos már arra kap utasítást, hogy mentse át Váradról az állami vagyont Aradra. Ez az átköltötés meg is történt és pedig Bélen keresztül és teljes rendben, pedig tömérdek volt az anyag, nagy volt a feladat, Görgey a debreceni vereaség hírére nem tehetett mást, mint azt, hogy igyekezett volna a Maroson túl jutni és ott felvenni a védelmet a nagy főlányban álló orosz tömeg ellen. Augusztus 3-án Kismáriára (mai neve Kismarja), 4-én Biharra, 5-én Váradra vonult be és 6-án már tovább is ment dél felé.

Mi maradt Váradon augusztus 7-én? 18 várágyu, 350 sebesült és 200 osztrák fogoly, akiket a amit elszállítani felesleges volt. A váradai ágyuöntődet lerombolták, miután gépeit, a tiz kész ágyut

és száz munkását Görgey serege magával átmenthette.

Augusztus 8-án Váradra érkezett már az ellenség élcsapata. Parancsnokuk Rüdiger volt, aki mindjárt azzal kezdte, hogy hadseregének 120.000 adag kenyeret adatott Váradról. 10-én Váradra jött a gyalogság és másnap tovább vonult. Ekkor három zászlóalj és 8 ágyu maradt az orosz seregből itt, ennek megerősítésére viszont Pászkievic seregének két hadoszlopa érkezett ide.

Ugyanekkor kormányzó tiszttjéről Kossuth Lajos már leköszön és lemond a magyar minisztérium is, Görgeyre hárul a szomorú sors, a további intézkedések. Görgeynek serege mögött több mint száz ezer az orosz. Előtte pedig Haynaunak több mint ötvenezer osztrákja áll. Görgey serege viszont nem egészen huszonöt ezer ember, csak százezer annyi van, tartalékja pedig csak hater ezer Aradon. Lőszere fogytán, utánpótlásra nincs remény. Erdély már kiesett a honvédség hatalmából. Nem maradt számára más tehát, mint a feltétel nélküli megadás, amit

azonban Görgey nem egymaga és nem önkényesen határozott el, hanem a haditanács. A fegyverletétel Szőlőson történt a Világosi utat átvágó esaternától északra; magától Világostól még elég távol. A világosi kastélyban csak tárgyalás folyt és így fűződik Világoshoz téves szokásból a fegyverletétel. Pászkievic azonban nem tévedett. Ő a Berettyóújfaluban augusztus 14-én írt orosz számitással augusztus 2-án keletkezett irásában a szőlősi fegyverletételről tette meg a jelentést.

(Folytatjuk.)

Ármegejelöléssel kell ellátni az iparos által készített árucikkeket

A Budapesti Közlöny 1943. április 28-iki 94. számában az áruk számlázása és vételárának feltüntetése tárgyában ikadott 60.000—1943. K. K. M. sz. rendelettel kapcsolatban a m. kir. kereskedelem s közlekedésügyi miniszter 87.385—1—1943. szám alatt a következő magyararzó leiratot küldte meg:

A 60.000—1943. K. K. M. sz. rendelet 2. paragrafusának szövegezése nem hagy kétséget aziránt, hogy a rendelet különbséget tesz átalakított, javított, vagy egyébként megmunkált áru, továbbá az iparos által készített árucikk között. Az elárusítás céljára szolgáló üzlethelyiségben illetőleg az árusítóhelyen lévő minden áru — ideértve az iparos által készített iparcikkeket is — ármegejelöléssel kell ellátni. Kivételesen az alól a szabály alól csak az átalakított, javított vagy egyébként megmunkált áruk tekintetében van. Ilyen áru alatt minden olyan árucikket kell érteni, amely az iparos által végzett javítás, átalakítás, vagy egyéb megmunkálás folytán nem lesz új ára, hanem javított, megmunkált vagy felújított régi áru marad.

A 60.000—1943. K. K. M. sz. rendelet a 2. paragrafusának illetőleg elarusító helyen lévő árukat nem kell ármegejelöléssel ellátni, akkor, ha a megrendelésre készített. Ennek kapcsán felmerült az a kérdés, hogy ez a kivétel nem vonatkozik-e arra az anyagra is, amelyet az iparos azért tart üzletében, hogy abból megrendelésre iparcikkeket készítsen, vagyis kötelese ármegejelöléssel ellátni a szabó azt a szövetet, amelyet azért tart üzletében, hogy abból megrendelésre ruhát készítsen.

Általános jęszabálytani elv az, hogy a kivételeket szorosan kell magyarazni. Minthogy ez a rendelkezés kivételes rendelkezés, tehát azt tágan magyarazni nem lehet. Így a helyes jelmagyarazat mellett — a kivétel csupán a megrendelésre készített árucikkra vonatkozhat, az anyagokra nem. Ehhez képest az iparos köteles üzletében, ármegejelölésével ellátni azt az anyagot is, amelyet azért tart üzletében, hogy abból megrendelésre iparcikkeket készítsen.

A 60.000—1943. K. K. M. sz. rendelet csak üzlethelyiségben, illetőleg árusítóhelyen lévő árucikkről rendelkezik. Ebből következik, hogy a rendeletben foglalt ármegejelölési kötelezettség is csak az üzlethelyiségre, illetőleg az árusítóhelyekre, tehát azokra a helyiségekre vonatkozik, amelyeken a vásárlóközönség megfordul és az ügyletkötés történik. A raktárhelyiségekre azonban nem terjed ki. A raktárban lévő árukat tehát a kereskedő, illetőleg iparos ármegejelöléssel ellátni nem köteles.

Nagyvárad, 1943. október 10. A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala.

Öt-hatezer hektoliter bortermés várható a váradi szőlőhegyeken

Orbán László hegybíró nyilatkozata az idei szüret kilátásairól

Nagyvárad, október 9. Már megkezdődött a szüret a nagyváradi szőlőhegyen: negyediké óta szüretelgetnek a kisebb gazdák, de a tulajdonképpeni szüret csak 11-én kezdődik, amikor hegybírói engedéllyel már lehet szütni a bort, míg a főszüret megkezdésének napja október 18.

Nem olyan nagy ünnep ez Nagyváradon, mint más bortermő vidéken, ahol bandériumok vonulnak fel és nagy népmulatságotól hangos a környék. Egyes nagyobb szőlőkben voltak ugyan a régi jó világban zajos mulatságok: a Rimánóczy, a Huzella, a Stocker, a Busch és a Lukács-féle szőlők híresebbek voltak vigalmairól, de sohasem vált ez a nép általános örömevé. A városnak ma nincs szőlője a hegyen, ahová a nagyközönség bár vasárnap délutáni kirándulásra eljárhatna, még kevésbé van lehetőség arra, hogy a szüret hagyományos kedvteléseiből kivégezzék az akinek nincs vendégszerető barátja a szőlőtulajdonosok között.

Hogy miért nem fejlődtek ki Nagyváradon szüreti tradíciók, annak talán az az oka, hogy kissé elkommercializálódott, gazdasági eseményé szünetelenedett itt a borfejtés. Most is ezek az elsőrendű szempontok a szüreti időszak beállításánál, ezért mi is inkább adatokat sorakoztatunk fel édesbűs hangulatu beharangozás helyett.

Orbán László hegybíró nyilatkozott ezekről az alábbiakban:

Gyenge közepes a termés

A terméskilátásokat ezzel a szak kifejezéssel lehet megjelölni: gyenge közepes. A nyári nagy szárazságot megsínylette a szőlő. Nem fejlődtek a szemek, eok helyen „madárkásak” maradtak a fűrtök, aminek részben az az oka, hogy a virágzás idején túlsok volt az eső. A szeptemberi esőzések valamit javítottak a termésen, de a tavalyi színvonalat minőség és mennyiség tekintetében alig éri el. Nagyban hátráltatta a gazdákat a munkáshiány is, s az is látta esett, hogy a napszám igen magas volt az idén. A férfi-napszám 10—12 pengő, a női napszám 6 pengő volt, amit nem minden gazda tudott teljesíteni. A harmadik kapálás ezért sok helyen elmaradt. Igaz, hogy ezt a szárazságot amúgy is szinte lehetetlenné tette, oly kemény és rögzös volt a talaj. Viszont a burján magától is kiszáradt a nap hevében s így nem gazosodtak el az erők.

— Anyaghiány is hátráltatta a munkát, de a nehézségek ellenére se lehet mondani, hogy a tulajdonosok leküzdhetetlen akadályokkal állottak volna szembe az elmúlt termelési évadban. Az 1940 és 41. évi általános leromlás után, amikor a nagy elvizesedések és az erős fagyok egész szőlőtáblákat tettek tönkre, a 42. évi jó termés, az idei bőséges gyümöleshozam, a magas gyümölesárak és nem utolsósorban a terméskilátások is talpraállították a gazdákat, úgy hogy újratelepítésekre is gondolhatnak már. Ez azonban valószínűleg csak a háború után fog bekövetkezni, különösen azért, mert gyümölcsfa-csemetékben igen nagy a hiány: 5—7 pengőt is elkérnek egy csemetéért.

A hegyközség területén körülbelül 5—6 ezer hektoliter bortermésre lehet számítani, míg a bortermés minősége 11—12 fokos lesz. Szép jövedelmet je-

lent ez a gazdának, azért minden nehézség ellenére is, szívósan ragaszkodnak a tulajdonosok szőlőikhez. Eladó szőlő tulajdonképpen nincs is, ami arra is visszavezethető, hogy a maihoz hasonló válságos időkben az egyetlen állandó érték az ingatlan. Ha mégis gazdát eserül egy-egy szőlő, annak rendkívül magas az ára. Egy hold szőlőtér 40 ezer pengőt kérnek s rögtön akad is rávevő. S ez a magas ár indokolt is. Mert egy hold jól kezelt szőlő megterem-

most legalább 15 hektoliter bort, ami — tekintettel arra, hogy a must literének az ára 3 pengő, — 4500 pengőt jelent. Ugyanennyit hozott a gyümölcs is ugyanazon a területen, a szőlő mellett. Ez összesen 9 ezer pengőt tesz ki. Ha már most a munkáltatásra, adóra és egyéb költségekre 3 ezer pengőt számítottunk, még mindig hatezer pengő marad meg tisztán a gazdának egy hold után. Ez pedig bőven számítva is megfelel annak a kamatnak, amit a mai eladási ára, mint tőke, négy százalékot véve alapul gyümölesözni tud.

Ime ezek azok az adatok a váradi szüreti időszakának beköszöntésekor érdekelhetik azokat, akik nem ünnepeket, hanem — mint a nagyváradiak általában — csupán gazdasági eseményt látnak a szüretben.

(f. b.)

Október 15-én kezdődik a tanítás a gépipari középiskolában

A nagyváradi m. kir. állami gépipari középiskola igazgatósága értesíti érdekelteket, hogy az 1943—44. tanév, eltérően az eddigi rendelkezésektől, október hó 15-én megkezdődik. Eszerint az intézetbe beiratkozott tanulók 15-én reggel 8 órakor az intézet Schlauch-tér 26. sz. alatti helyiségében jelentkezni kötelesek.

Egyben értesíti az igazgatóság az érdekelteket, hogy az I. évfolyamra még folyó havi 13-án reggel 8 órakor a még be nem iratkozott I. II. III. osztályu tanulók pótitratkozását folyó hó 14-én délelőtt 8—11 között tartja meg.

Igazgatóság.

Kiterjeszti működését az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Biharvármegye területére

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (E. M. K. E.) kolozsvári központi elnöksége elhatározta, hogy Biharvármegye visszacsatolt részén is megszervezi az egyesületet. Az egyesület központi vezetésére a vármegyékben dr. Marisa Dénes tanügyi tanácsos, Biharvármegye és Nagyvárad thj. város kir. tanfelügyelőjét kérte fel az E. M. K. E. kolozsvári központi elnöksége. Az E. M. K. E. központi választása nem véletlen, mert a kir. tanfelügyelő a bihar megyei magyar kérdésnek alapos szakértője. Népoktatási kerületében a magyarság kérdéseivel állandóan behatóan foglalkozik s népoktatási vonalon, mint az anyek legfőbb irányítója a magyar anyanyelvű gyermekek beiskolázását megoldotta. Az E. M. K. E.-nek Biharvármegyében való szervezésével pedig a magyar társadalmi uton való gondozásának irányítását vette kezébe akkor, amikor a kolozsvári központi kérésére a Bihar megyei E. M. K. E. választmány elnöki tisztségét elvállalta. Az E. M. K. E.-ügyek intézésében segítségére van dr. Istók László tanügyi fogalmazó, valamint Tarkó Lajos biharvármegyei népművelési titkár, aki a népművelés keretében a magyarság kulturális ügyeinek irányítója.

Hathatós támogatást nyújtanak a szervezés folyamán a kir. tanfelügyelőnek a vármegyei és városi főhivatalok vezetői. A lelkes és tanító kar is mindenütt nagy lelkesedéssel és örömmel vállalja az E. M. K. E. szervezés munkáját.

Augusztus hó folyamán az E. M. K. E. népművelési szervezete vármegyénk visszacsatolt részének valamennyi járásában megjelenik. A járási székhelyeken a járás vezető társadalmával tárgyalásokat folytatott a kir. tanfelügyelő és a kíséretében levő

E. M. K. E. központ kiküldöttjei, Ungvári Sándor és dr. Szűk Ödön E. M. K. E. titkárok, a járási szervezetek felépítéséről.

A községek magyar társadalmá mindenütt örömmel fogadta az E. M. K. E. szervezőit. Különös élményben volt része az egyes községek lakosainak ott, ahol vetített képes előadást is tartottak az E. M. K. E. kiküldöttjei. Ilyen előadások voltak Réven, Vedresbrányban, Piskolton, Kövesegyházán és Oláhszentmiklóson.

A szervező munka vármegyék visszacsatolt részének valamennyi járásában megindult. Különösen szép eredményt mutatott fel a téren Margitta község. Itt 37 rendes és 4 alapító tag lépett be eddig az E. M. K. E. tagjai sorába. Ugyancsak szép eredmény mutatkozik az érmihályfalvai járásban. A járási E. M. K. E. központi vezetősége vasárnap, folyó hó 10-én E. M. K. E. napot tartott Érkenyzen. Ez a járás első nagyobb megmozdulását jelenti.

Az azonban nemcsak a járásokban, hanem Nagyváradon is folyamatban van a szervezés. Ugy a vármegyei választmány, mint a városi E. M. K. E. választmány rövidesen megalakul s a magyarság kérdéseit alapos megbeszélés tárgyává teszi.

Hisszük és reméljük, hogy az E. M. K. E. nemes célkitűzéseit vármegyénk és városunk valamennyi igaz magyarja megérti, magáévá teszi és törekvéseit támogatja. Bizonyosnak látszik, hogy a kolozsvári központ és a vármegyei E. M. K. E. választmány vezetősége nem fog csalódnai abban a reményben, hogy rövid időn belül valamennyi igazi bihari magyar még a legszegényebbeket és a legelhagyottabbakat is tagjai sorába fogja foglalni.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei
„Tábornokné” minden este
háromnegyed 7 órakor

Az idény legnagyobb operett-újdonossága a „Tábornokné” hétfőn, kedden és szerdán este van a színház műsorán háromnegyed 7 órai kezdettel. Főszereplők: Antal Erzsé, Gündör Klári, Hamvay Luci, Kemény Gizé, Szabó Ernő, Gulácsy Albert, Barna György, Halasi Gyula és Lendvai Lajos. Gyönyörű kiállítás! Hangulatos muzsika! Szenzációs táncok! Rengeteg humor és kacagás! A rendkívül nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyekről előre gondoskodni.

Harmath Hilda koloratur primadonona bemutatkozó fellépte csütörtök este lesz Jean Gilbert „Marinka a táncosnő” című nagyoperettjében. A gyönyörű muzsikájú nagyoperettet Szabó Ernő rendezé, mely csütörtökön bemutató bérletben, pénteken A-bérletben, szombaton este, vasárnap délután és este bérletszünetben kerül színre.

A nagyváradi gyermekeknek rendkívüli szórakozást kíván nyújtani a színház igazgatósága, amikor szombaton délután negyed 4 órai kezdettel műsorára tűzte a „Furfangos cukrászinas” (Laty-Maty) című gyermekoperettet, mely a fővárosban egész idényen át megkacagatta a gyermekeket. A címszerepet Szabó Ernő játssza! Sok-sok ének és tánc! Rengeteg kacagás és jókedv! Minden jó gyermek cukrászsüteményt kap Szabó Ernő bácsitól! Olcsó helyárak! Jegyek elővételben már válthatók.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné.*

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné.*

Szerdán este háromnegyed 7 órakor: *Tábornokné.*

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: *Marinka a táncosnő* (bemutató bérlet 3).

Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Marinka a táncosnő* (A-bérlet 3).

Szombat d. u. negyed 4 órakor: *Furfangos cukrászinas* (Laty-Maty).

Hírek a fővárosi színházokról

Nemzeti Színház legutóbb Schiller drámáját, Stuart Máriát újította fel. A színház következő felújítása a Kaméliás hölgy lesz, amelyben Bajor Gizi játssza a címszerepet. Az Új Magyar Színházban Ságody József Kód című drámájának bemutatására készülnek. A színház ezt a darabot eredetileg délutáni stúdió-előadások sorozatában óhajtottá színrehozni, amelyeken fiatal szerzők és régi klasszikus műveit kapnak majd színpadot vitéz Bánky Róbert igazgató terve szerint. De a már műsorra tűzött újdonságnak, Kerecsendi Kiss Márton „Az első” című darabjának bemutatásáról különböző okokból, amelyek részben még nem is kerültek nyilvánosságra, kénytelen volt egyelőre lemondani a színház, pedig a fiatal író első színművéhez nagy reményeket fűztek színházi körökben. Papp Jenő, az ismert kiváló író és színikritikus „Infláció címmel új darabot írt, amelyet a Nemzeti Színházhoz nyújtott be. A Nemzeti Színház kamaraszínházának első bemutatója Zilahy Lajos színpadi műve a „Fatornyok” lesz.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.90 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

A főispán a polgármester Budapesten
 Nagyvárad, október 11. A polgármester és a főispán ma délután közlelték ügyekben Budapestre utazott. Ez alkalommal, mint megírtuk, közbenjárnak a nagyváradai műszaki főiskola létesítése érdekében is.

ESKÜVŐ. Mátyffy Annuska és Pap Miklós okt. 12-én délután 5 órakor tartják esküvőjüket a Székesegyházban. (Minden külön értesítés helyett.)

Rendkívüli közgyűlést tart a nagyváradai Vöröskereszt. A Magyar Vöröskereszt Nagyvárad Városi Fiókjá 1943. évi október hó 13-án, szerdán délután 5 órakor a városház tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívom. Amennyiben a tagok határozatképes számban meg nem jelennek, az esetben a közgyűlést folyó hó 16-án, szombaton délután 5 órakor fogjuk megtartani. Ez a közgyűlés a tagok számára tekintet nélkül, határozatképes lesz. Nagyvárad, 1943. október hó 8-án. Dr Gyöngyössy István úv. alelnök.

Cserkészkerületi értekezlet Debrecenben. Debrecen okt. 11. A hatodik cserkészkerület parancsnoki kara október 9-én és 10-én megbeszélést tartott Debrecenben amelyen Debrecen, Nagyvárad, Szatmár, Szolnok város, valamint Hajdu, Bihar, Szolnok, Szatmár, Szabolcs és Máramaros megye cserkészparancsnokai mintegy százan jelentek meg. A központ részéről dr Ery Emil országos parancsnok és Nemere János főcserkész vezető tiszt vett részt az értekezleten, amelyet Reibold Gábor, a hatodik cserkészkerület parancsnoka vezetett. Nagyváradról dr Barcsay Károly megyei parancsnok, Popovics Andor vezető tiszt, Linj István, Szalánki János, Arany Páskál, Beniczky László, Puskás Albert, Kalla Gyula, Berettyó-ujfaluról Salánki Ferenc és Derecskéről Thonai Dezső parancsnokok vettek részt a tanácskozáson. Szombaton este egytálcélos vacsora volt az Arany Bikában, amelyen vitéz Kármányi Farkas Ferenc, országos főcserkész is résztvett, aki az értekezleten nagyobb beszédet mondott a cserkészet mai feladatairól. A tanácskozáson főként az a kérdést vitatták meg a parancsnokok, hogy a mai rendkívüli viszonyok és háborús korlátozások között hogyan lehet a cserkész munkát a táborozásokon és otthon megvalósítani.

Szerdán Mándy Margit énekel a rádióban. A magyar rádió október 13-án délután 4 óra 15 perckor a nagyváradai Városi Zeneiskola jónévi tanárnője Ujfaluassyné Mándy Margit szereplését tűzte műsorra. A kitűnő énekművésznő hangját ez alkalommal is bizonyára élvezettel fogja hallgatni a közönség.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Marcell Mihály — pápai prelátus.
 XII. Pius pápa a bíboros hercegprímás előterjesztésére dr Marcell Mihály egyetemi nyilvános rendes tanárt, tk kanonokot, a budapesti Központi Pápa-nevelő intézet rektorát pápai prelátussá nevezte ki. A kiváló tudós, szónok és nevelő kitüntetéssel széles körökben okozott örömet, de elsősorban a Csana-dé-egyházmegyében, amelynek kötelelté-kébe tartozik.

HAT HÓNAPI BORTONT KAPOTT LOPÁSÉRT. Glück Gizella nevű hajadon állt ma a nagyváradai törvényszék előtt lopás bűntettével vádolva. A vádlott Ceillag Zoltánné nagyvárad lakostól ellopott több ezer pengőt kitevő női ruhaneműt és azt tovább adta Rokosinszky Vince zsidárusnak, aki szintén túladott nagyrészen Erdősi István-nak. A vádlott, éértett és tanuk kihallgatása után a kir. ügyész Erdősinnel szemben elejtette a vádat. A szakértő becslései után a kir. ügyész Rokosinszkyval szemben is elejtette a vádat s ilyenformán csak Glück Gizellát ítélte el, aki hathónapi börtönt kapott. Az ítélet jogerős.

Visszatér az élet a rendes kerékvágásba Dániában. Kopenhágából jelentik: (MTI) A katonai kivételés állapot megszüntetése után az egész országban újból rendezhető sportesemények, egyelőre azonban csak zárt helyiségekben. Az egyetemeken és a főiskolákon a tanítás újból megkezdődött.

Fellámadt egy török hódoltság alatti elpusztult magyar község. A MTI jelenti: Fábianszabonyban, száz s k. gyermekek magyar család kapott hálylékot az ONCSa muskássága révén. Csongrád vármegye északkeleti részében, Szentestől alig néhány kilométernyire épült fel most az új Fábianszabony közcség, amely egykor élő valóság volt, de a török hódoltság után csak emléke maradt fenn. Ennek a volt községnek területére építették az új ONCSa telepét, amelyet vasárnap avatott fej ünnepélyes külsőségek között vitéz Bonczos Miklós igazságügyi államtitkár.

Kik kapnak fát szerdán és csütörtökön

Értesitem a város közönségét, hogy a fehérszínű tüzfajellenőrzési lapokra a kereskedők folytatólagosan az alábbi sorrendben kötelesek 100-100 kg. tüzfát kiszolgáltatni, ismételtlen hangsúlyozom, hogy mindenki csak a beosztott napon és a beosztott kereskedőtől vegye át a tüzfát. Aki a kijelölt napon nem váltja ki a fát, igényjogsultságát október hónapra elveszti.

- Október hó 13-án, szerdán:**
- 10.101-10.300-ig Pallós László faterkedőnél Árpád vezér-ut.
 - 10.301-10.500-ig Bihar Fátalep Kolozsvári-ut 137.
 - 10.501-10.600-ig Vlád Sándor Bém-utca 25.
 - 10.601-10.800-ig Gergely Emil Matyás király-ut 139.
 - 10.801-10.900-ig Hajdu Mihály Árpád vezér-ut 86.
 - 11.001-11.200-ig Ceonka István Váradvelencei állomás.
 - 11.201-11.400-ig Heillei József Ghiblianyi-ut.
 - 11.401-11.600-ig Tyuskay István Sorompó-u. 14.
 - 11.601-11.800-ig vitéz Tarr Sándor Szeptember 6-u.
 - 11.801-12.000-ig Barabás Géza Pheebus vagyár udvarán.
 - 12.001-12.200-ig Topa Antal Szeptember 6-u.

Házat, birtokot, szőlőt
adni, venni
 akar, keresse fel
PRAGER ügynökséget
 Teleki-utca 38. szám.

Végezett a nemzetközi vasúti értekezlet Pozsonybol jelentik: (MTI) A Nemzet TI jelenti: A jövő évi államközi gyorsvonat menetrend, megállapítása céljából a Magas Tátrában ulésező vasúti értekezlet szombaton a vonatkozó jegyzőkönyv aláírásával véget ért.

1.40-ÉRT ADTA A KENYERET. Ma délelőtt tárgyalta a nagyváradai törvényszék Alafi Károly és neje, mezőtelegdi lakosok bűnügyét. Alafi Károly ádrágitó visszaélés vétségével, felesége pedig ádrágitó visszaélés bűntettével vádolva került bíróság elé. Vád szerint egy pengőért, egyhuzért és egynegyvenért adták a kenyeret. A kihallgatott Szilágyi Dezső és három kiskorú tanu azonban előző, csendőrségen tett tanuvallomással ellentétben a vádlottak mellett vallott. A királyi ügyész indítványozta a vallomásokot felvevő csendőrök, valamint újabb tanuk kihallgatását s ezért a bíróság a főtárgyalást elnapolta.

Adományok. Egyik, magát megnevezni nem akaró olvasónk, szerény alapon játszott kártyajátéka nyereségét, 5 pengő 74 fillért, hozzánk küldte be azzal, hogy a katolikus diákokthonok javára fordítsuk. Rendelkezési helyére juttatjuk.

SULYOS ELLÁTÁSI KÉRDÉS ELÉ ÁLLITJA WASHINGTONT A SZÉNIPARVÁLSÁGA. Stockholm. (MTI) A NTL jelenti: Az United Press jelentése szerint a szénipar válsága az angol kormányt a háboru leg súlyosabb ellátási kérdése elé állítja. A bányászok nem állanak el eddigi követeléseiktől, sőt újakkal állanak elő. A bányák állami ellenőrzését és a hivatásos bányászoknak a hadiszolgálatból való elbocsátását követelik. Kivánják az élelmiszeradagok felemelését is.

Kedden este vítaestet rendez az Erdélyi Fiatalok Köre

Folyó hó 12-én kedden este 7 órakor a Magyar Házban rendezik szokásos vítaestetjét az Erdélyi Fiatalok Köre. Az előadást Kecskés Balázs tartja „Szentistváni gondolat és Államesszme” címmel. Az Erdélyi Fiatalok Köre céljából tüzte ki, hogy érintkezést keres egész Erdély fiataloságával és igyekszik őket is belevonni a nagyváradai mozgalomba. A keddi vítaesten azó lesz arról is, hogy Nagyváradon rendezzen találkozózt az erdélyi fiataloság. A nagyváradai mozgalomnak sikerült megnyerni Nagyvárad több középiskolájának tanári testületét s kedden már ök is jeleztek részvételüket az esti értekezletre.

A mozgalom gondolatát magavé tette Albrecht Dezső országgyűlési képviselő, az erdélyi fiatalok volt vezére, aki elfoglaltsága miatt csak jövő kedden tud Váradra jönni.

Őszi mázikeitika

A Szűz és a gödölye

— Szerda estig az Apollóban —

A közel 3000 méteres film Zilahy Lajos hasonló című színművének filmváltozata. A rinnaemento idejéből, ismeretlen szerzőtől származó Szűz Szent Ágnes-kép a nagykereskedő Huben-család nemzedékről-nemzedékre felteve örökött ereklyéje. Az öreg Huben Sándor (Csontos Gyula) cégének válságba kerülése idején a kép után igen érdeklődő Perdy Kálmán fakitermelőnek (Lehotay Árpád) adja el a képet, azzal a feltétellel, hogy a vételt titokban kell tartania. A képet átadás előtt züllött, de ügyeskedő festővel (Páger Antal) lemásoltatja és ezt a hamisítványt helyezi el az eredeti rájárába. Az öreg Huben váratlanul és hirtelen hal meg, mielőtt egyetlen bizalmasával, már özvegyasszony Margit nevű leányával (Bajor Gizzi) közölné az eredeti kép igazi sorsát. Pedig, ha a finomlelkű Margit erről tudomást szerzett volna, bizonyára már csak a kedvelt családiréklye miatt is máecodik férjéül fogadta volna a férfieszményt megközelítő Perdy Kálmánt, nem kellett volna átzenvednie a Huben-család ezörnű anyagi és erkölcsi pusztulását. A család züllését elsőorban ifjabb Huben Sándor (Kovács Károly) indítja el, de nagyban fokozza a család romlását könnyelmű felesége (Karády Katalin), aki még a család legifjabb tagját: Margit 18 éves fiát, (Sándorkát: Bakay Lajos) is megrontja. Ez aztán szerelmi bánatában külföldre bujdosik, nyomorog és tékozló fiuként érkezik haza. A család tagjai a kép birtoklása körül kiméletlenül összekapnak. Sándor titokban el akarja adni az eredetinek hitt képet Perdynek. Perdy kijelenti, hogy erre a képre más nincsen szüksége. Távozáskor összetalálkozik Margittal, aki éppen menekül a pokollá vált otthonból. Hazaviaszi feleségként Sandorka fiával együtt a széplelkű özvegyet s mindhárman boldogan élvezik a csodálatos szentkép oltalmazó erejét. A film különleges értéke a jelen legnagyobb magyar színművésznőjének, Bajor Gizinek feledhetetlen alakítása. De kitűnnek a saját szerepeikben: Csontos Gyula, Páger Antal, Lehotay Árpád, Kovács Károly, Karády Katalin, Bakay Lajos és Puskás Tibor. Csak egyen csodálkozunk: hogyan engedélyezte a filmet a cenzurabizottság tizenhatéven aluliak számára is?

Olasz Péter dr.

Nagyvárad, 1943. október hó 11-én
 Dr Soos s. k. polgármester.

SPORT

Teljesen megérdemelten győzött a NAC a győzelemre törő DVSC ellen

Nagy népvándorlás volt a tegnapi forduló után is a bajnoki táblázaton. Kikapott a Kispét Szolnokan, az Újpest Salgótarjánban, a Gamma is leadott egy pontot a Vasasnak, így az élen megerősödött a NAC elsősege egy tiszta ponttal, a második Kispést leestett a 4. helyre, a Gamma jött fel a helyére, a 3. lett a lilafehéreket verő SalBTC. A győztes Fradi és Csepel megindult a középtájról felfelé, a DVSC viszont szép lassacskán lefelé halad, hogy rövidesen kialakulhasson a sereghajtók

Nagyvárad—Debrecen 2:0 (1:0)

Góllövők: Sárvári, Tóth III

Egész délelőtt szakadt az eső. A mérkőzés iránt ennek ellenére is igen nagy volt az érdeklődés. Debrecenből 800 szurkoló rándult át és valósággal megrohmozták a NAC-ot. Mindenki lelátót akart és senki sem volt hajlandó megérteni, hogy a 780 főt befogadó tribün minden talpalatnyi helye már elötéltelben elkelt s azon 800 fő váratlan vendéget már képtelenség elhelyezni. Nagy a háborgás, de egy ezikra igazuk sincs, hiszen csak 60 helyet jegyeztek le Debrecenből elővetelben.

A mérkőzés kezdetére valamennyire enyhült az eső, de a pálya már teljesen felázva, acsuzósan várta csapatokat. Jánia játékvezető sipelére így álltak fel a csapatok:

NAC: Vécei, Mészáros, Ónody, Lőránt, Juhász, Deményi, Perényi, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.
DVSC: Nagy I., Csokay, B. Nagy, Orosz, Nagy II., Zilahy, Szabó, Tisza, Sidlik, Mester, Szilágyi.

A NAC lendül támadásba és Tóth III. már az első percben alig lö mellé. Egy perccel később azonban Sárvári pontosabban céloz.

Nagy I. röviden adja ki a labdát, a középcsatár csespi és úgy 30 méterről váratlanul kapura lö. Az éles lapos lövés meglepi a debreceni kaput, vetődik ugyan, de a labda a hóna alatt hálóba gurodik. (1:0.)

A DVSC nem ijed meg, szívósan védekezik, minden labdán rajta van és ha egy kis alkalma nyílik, támad is. Ezért a játék igen nagy iramnak tekinthető. Tóth Matyit a 10. percben csak sarokra tudják szerelni. Utána Szabó fut le, éles beadását Vé-

cei nehezen fogja. A 16. percben Perényi, Juhász jó labdájából hatalmas kapufát lö. Majd Szabó száguld le a szélen, beadását Mester rászurja, Mészáros visszavágja. Utána két szögletet is ér el a DVSC. Az iram fokozódik, Matyi beadása csinál nagy kavargást a debreceni kapu előtt, végre Csokay ment. A 20. percben Bodola 30 méteres szabadrugása teszi szivbajossá a vendég szurkolókat, mert kiejti a bombái és csak nehezen ment utána.

A 27. percben Sidlik—Szilágyi összjátékából alakul ki a formás debreceni támadás, de Juháson elakad. Ezután Matyi száguld le a szélen, beadását Perényi lövi, de Nagy I. a helyén van. Most Szilágyi viszi támadásra a vendégeket, Sidlik kapásból vágja kapura a beadást, ebből nagy kavargás lesz, de Vécei tisztáz. Keményedik a játék. A NAC mindjobban fölénybe kerül, de a DVSC nem akarja magát megadni, így aztán néha kieszik részéről egy pár tisztátalan szerelés is, de Jánia játékvezetőnek éles szeme van. B. Nagy, majd Nagy II. dancsolják csunyán Perényit, a játékvezető mindkettőt figyelmeztet.

A 6. forduló részletes eredményeit alább közöljük:

Szünetben a NAC-nál teljes a nyugalom, csak Perényi panaszodik kisebb bokafájásról, meggyurják a fájós lábat és már nincs is semmi baj.

A DVSC-nél nagy az idegfeszültség. Tulságosan elhitték a játékosok, a Csepel verés után, hogy a NAC-tól is el lehet szedni a 2 pontot és most egészen oda vannak, hogy vesztesre áll a mérkőzés. Mindenki hibás a nap alatt, így parázsi vitával telik el a pihenő.

Felörlődik a DVSC

A II. félidőben még jobban kidomborodik a NAC tökéletesebb egysége, finomabb labdakezelése és összjátéka. Az 1. percben Barna szökéti Sárvárit, de Nagy kapus kifutva ment, majd Barna—Bodola a labda utja, de Dudus a kapusha lö. Az iram nem enged. A DVSC mindenáron egyenlítani akar és így tovább fokozódik a keménység is. A NAC azonban nem adja ki a kezéből a kezdeményezést. Tóth III., Bodola, majd Barna veszélyeztetni a debreceni kaput. Így néha ismét kifut a vendégcsapat részéről, egy-egy szabálytalan dancs. Matyit csunyán leterítik, a 17. percben Csokayt figyelmezteti a játékvezető. Erre ismét nagyobb nyó-

mással válaszol a NAC. Juhász előre labdát, azt Sárvári csespi el, nagy a kavargás Nagy I. kapuja előtt, Sárvári ügyesen Tóth III. elé passzol s a válogatott szélső közelről élesen a jobb alsó sarokba bombáz. (2:0.)

Tovább támad a NAC, de szívósan védekeznek a vendégek. Kétszögletet is érnek el a zöld-fehérek, azonban azt is mentik. A játék vége felé már egészen beszorul a DVSC. Kapufák és kiáltó nagy helyzetek egész sorozata következik, de Nagy I. kapuját a szerencse is védi. Erősen sötétedik, az állóhelyen kizvulladnak az újság-fáklyák.

— Ég a DVSC! — kiáltják a lei-

kes NACszurkolók és ebben a hangulatban ér véget a hatalmas iramu játék.

Bírálat.

Mintha meglepte volna a NAC csapatát a közel 1000 debreceni szurkoló hihetetlen önbizalma. Nem akadt ugyanis egyetlen debreceni szurkoló sem, aki legalább 2—3 gólkülönbséget ne tippelt volna természetesen Debrecen javára. A hazai csapat ezért kisse megilletődve kezdett, aminek főoka mégis a pálya átázott, csuszós talaja volt és nem utolsó sorban a debreceni játékosok hihetetlen erőbedobása. Végeredményben kiütöközött a nagyobb tudás és a NAC játékosok pontos passza felőrlte a debreceniek kitünő védelmét és bizony a kapufák sorozata és a szerencse mentette őket egy nagyobb gólarányu vereségtől.

Egyénileg Vécei jól végezte el kevés feladatát. Mészáros—Ónody hátvéd-pár megbízhatóan rombolt, a fedezetsorban Juhász végig megbízható volt. Deményi és Lőránt a II. félidőben jöttek fel, a csatársorban Bodola és Tóth III. válogatott formát játszottak, de jó volt a sokat küzdő Sárvári is és szünet után kitünő volt Barna is. Perényinek idegen hely a jobb szélső posztja.

A vendégcsapatból Nagy II., Szilágyi és a közvetlen védelem tünt ki. Jánia játékvezető kitünően látta el feladatát.

Nyilatkozatok.

Csucz Gyula elnök: Ritkán látott hatalmas iramu mérkőzés volt. Igen örülök, hogy a csapat ilyen rossz talajon is jól áll a lábán, bár nem volt könnyű feladat a keményen játszó debrecenieket kétvállra fektetni.

Krüger Károly sportigazgató: Hallatlanul erős iramu mérkőzés. Fiaink minden díszület megérdemelnék, hogy ilyen elázott pályán is fölényt és biztos győzelmet tudtak kiharcolni.

Rónai Ferenc edző: A játék szépségén sokat rontott a debreceniek keménység határát jóval túlhaladó belemenése. Jó talajon nagyobb gólaránnyal győzhettünk volna.

Móré János DVSC edző: Az első szerencsétlen gól után megzavarodtak a fiuk.

Egyéb eredmények

Csepel—Újvidék 8:1 (4:0).
Gamma—Vasas 2:2 (2:0).
KAC—BSzKRT 3:3 (2:1).
Ferencváros—DÍMÁVAG 1:0 (1:0).
SalBTC Újpest 2:0 (1:0).
Szolnoki MÁV—Kispést 2:1 (2:1).
SZVSE—Elektromos 3:2 (1:2).

Fenti eredmények alapján a bajnok-táblázat így fest:

1. Nagyvárad	6	5	—	1	17:7	10
2. Gamma	6	3	3	—	13:9	9
3. SalBTC	6	4	1	1	16:11	9
4. Kispést	6	4	—	2	21:14	8
5. Újpest	6	3	1	2	20:9	7
6. Kolozsvár	6	3	1	2	14:13	7
7. SZVSE	6	2	3	1	11:10	7
8. Ferencváros	5	3	—	2	15:9	6
9. Csepel	5	3	—	2	18:12	6
10. Vasas	6	1	3	2	9:12	5
11. DVSC	6	1	3	2	7:12	5
12. Szolnok	6	2	—	4	9:13	4
13. Újvidék	6	1	2	3	9:16	4
14. BSzKRT	6	—	3	3	13:19	3
15. Elektromos	6	1	1	4	7:20	3
16. DÍMÁVAG	6	—	1	5	5:18	1

Kiskun.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Szolgáltató gyógyszertarak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussolinis-tér 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.

MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)

ORANGYAL gyógyszertár, Graf Tels. ki Pál-u. 44. (Révész J.)

A gyógyszertarak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathoz tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Használt téglát megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 867

Ócska rugót, hencsert, magas áron vesznek. Rimanóczy-utca 5. kárpitós 840

Eladó ház. Váradszőlős. Malom-u. 2. Gyermekköcsit jókaban levőt keresek. Címét a kiadóba kérek. 871

Különféle

Pertölenítést, poloska, mely és mindennemű férgék irtását 30 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 813

Paragázzal poloskát, melyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilágyi-utca 7. Telefon 14-21. 864

Könyvelést, üzleti könyveinek felfektetését, vezetését, ügyvitel szervezését és felülvizsgálást szakemberen és lelkiismeretesen intézi, adóügyeiben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája. Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29-26. 828

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-utca 5. 729

Figyelem! Garanciával tökéletesen szép Dauert készít. Hajkorpát megszüntet Fekete, Rákóczi-utca 31. Tanulóleány felvételt. 873

Kávéházakban és vendéglőkben kéjts a MAGYAR LAPOK"-ot.

Allást nyere

Fényképész segéd vagy segédnö, ki a szakma minden ágában tökéletes, magas fizetéssel azonnal felvételt. — Róna fényképésznél. 871

Allás: keres

Négy középiskolát végzett urileány irodai gyakorlattal állást keres. Címeket a kiadóba kér. 850

Elveszett

Elveszett Andrásy néven 3 személyre az összes élelmiszerjegyek. Megtaláló vagy nyomravezető jutalomba részesül. Szent Anna-u. 8. 869

Elveszett Floki névre hallgató him farkaskutya, megtalálója jutalomba részesül. Káptalanor 19. 863

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztési lelet: ... (szertel):
Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos
főszerkesztő: Szent László-nyomda R. T.
(1943. évi)

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi-utca 5. szám